

Kohtuasi C-606/21**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

30. september 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Cour d'appel de Paris (Pariisi apellatsioonikohus, Prantsusmaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

17. september 2021

Kaebuse esitaja (vastustaja esimeses kohtuastmes, apellant, kostja kassatsioonimenetluses):

Doctipharma SAS

Vastustaja (kaebuse esitaja esimeses kohtuastmes, vastustaja apellatsioonimenetluses, kassaator):

Union des Groupements de pharmaciens d'officine (UDGPO)

Menetluses osales:

Pictime SAS, mis tegutseb ärinime „Coreyre“ all

1. Vaidluse ese ja asjaolud:

- 1 Äriühing Doctipharma on välja töötanud veebisaidi www.doctipharma.fr, mida majutab äriühing Pictime ning mille kaudu internetikasutajad saavad apteekide veebisaitidelt osta ilma retseptita müüdavaid farmaatsiatooteid ja ravimeid, toimides järgmisel viisil: internetikasutaja täidab vormi, mis võimaldab tal luua kliendikonto, esitades isikuandmed, mille abil saab teda tuvastada ning võimaldada talle juurdepääs tema valitud apteekide veebisaitidele. Selle konto loomise käigus peab tingimata nimetama apteegi, kust ta oste teeb ja millega ta konto seotud on. Veebisait www.doctipharma.fr pakub käsimüügiravimeid eelregistreeritud ravimikataloogi kujul, millest klient võib tellimuse teha. Nõnda toimides saab igaüks ravimeid tellida, kusjuures olgu täpsustatud, et apteekide pakutavad käsimüügiravimid on välja pandud just veebisaidil

www.doctipharma.fr, kus on esitatud tootevalikud koos hindadega, ning see veebisait edastab tellimuse proviisoritele, kelle veebisait on majutatud sellel veebisaidil. Müügihinna tasumine toimub kõikidele apteekidele ühtse maksesüsteemi abil, kindla konto kaudu. Tellimuse teostamine jõuab lõpule järgmise sõnumiga: „Täname tellimuse eest. Teie tellimus nr [...] summas [...] eurot on apteekidele edastatud. Teile saadetakse antud kontole ja aadressile H_pignerol@gmail.com sõnum müügikinnitusega, kus on võimalikult kiiresti kinnitatud teie tellimuse täitmise etapid.“

- 2 Union des Groupements de pharmaciens d'officine (jaemüügiapteekide proviisorite ühenduste liit; edaspidi „UDGPO“) väidab, et internetimüük, mida äriühing Doctipharma apteekidele pakub, võimaldab sellel äriühingul osaleda ravimite e-kaubanduses ilma, et tal oleks proviisori staatus. UDGPO leiab, et see müügitegevus on õigusvastane ja nõuab selle lõpetamist.
- 3 Tribunal de commerce de Nanterre (Nanterre'i kaubanduskohus, Prantsusmaa) leidis 31. mai 2016. aasta otsuses, et veebisait *www.doctipharma.fr* oli ravimite müügi osas õigusvastane ja nõudis sisuliselt, et äriühing Doctipharma lõpetaks sellel veebisaidil ravimite e-kaubanduse.
- 4 Doctipharma pöördus Cour d'appel de Versailles'sse (Versailles' apellatsioonikohus, Prantsusmaa), kes tühistas kohtuotsuse 12. detsembri 2017. aasta kohtuotsusega (<https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000036352460>). Cour d'appel de Versailles (Versailles' apellatsioonikohus, Prantsusmaa) leidis, et veebisait *www.doctipharma.fr* oli õiguspärane, kuna internetikasutajate ravimitellimused üksnes läbivad äriühingu Doctipharma poolt apteekide veebisaitide tehnilise toena loodud platvormi, ning need tellimused saavad kätte proviisorid ise, ilma et nimetatud äriühing sekkuks muul moel nende töötlemisse, kuna vaidlusalune veebisait võimaldab luua otseühenduse klientide ja apteekide vahel.
- 5 Cour de cassation (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) tühistas 19. juuni 2019. aasta otsusega (ECLI:FR:CCASS:2019:CO00586) Cour d'appel de Versailles' (Versailles' apellatsioonikohus, Prantsusmaa) kohtuotsuse ja saatis kohtuasja Cour d'appel de Paris'le (Pariisi apellatsioonikohus, Prantsusmaa). Doctipharma pöördus 19. augusti 2019. aasta avaldusega eelotsusetaotluse esitanud kohtusse.

2. Asjaomased õigusnormid

A. *Liidu õigus*

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiviga 2011/62/EL, millega muudetakse direktiivi 2001/83/EÜ (inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta) seoses vajadusega vältida võltsitud ravimite sattumist seaduslikku tarneahelasse) (edaspidi „inimtervishoius kasutatavate ravimite direktiiv“):

6 Artiklis 85c on sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks selliste siseriiklike õigusaktide kohaldamist, mis keelavad retsepti alusel väljastatavate ravimite kaugmüügi üldsusele infoühiskonna teenuste vahendusel, tagavad liikmesriigid, et ravimeid pakutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivis 98/34/EÜ (millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord) määratletud infoühiskonna teenuste vahendusel üldsusele kaugmüügis järgmistel tingimustel:

[...]

2. Liikmesriigid võivad kehtestada rahvatervise kaitsel põhinevaid tingimusi nende territooriumil toimuva ravimite üldsusele kaug-jaemüügi jaoks, mis toimub infoühiskonna teenuste vahendusel.

[...]

6. Ilma et see piiraks direktiivi 2000/31/EÜ ja käesolevas jaotises sätestatud nõuete kohaldamist, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et tagada tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistuste kohaldamine nende isikute suhtes, kellele ei ole osutatud lõikes 1, ja kes pakuvad ravimeid üldsusele kaugmüügis infoühiskonna teenuste vahendusel ja kes tegutsevad asjaomase liikmesriigi territooriumil.“

B. *Prantsuse õigus*

Rahvatervise seadustik (Code de la santé publique)

7 Artiklis L-5125-25 on sätestatud:

„[...]

Proviisoritel on keelatud võtta vastu [...] ravimite [...] tellimusi maaklerite pideval vahendusel ning kaubelda eespool viidatud ravimite, toodete või esemetega, mis on neilt sellisel viisil tellitud, ning neid koju tarnida.“

8 Artiklis L-5125-26 on sätestatud:

„Üldsusele on keelatud müüa mis tahes [...] ravimeid [...] edasimüüjate, osturühmade või ettevõtete vahendusel, mille omanikel või juhtidel puudub üks artiklis L. 4221-1 nimetatud diplomitest, tunnistustest või muudest tõenditest.“

3. Poolte seisukohad

A. *Doctipharma*

- 9 Doctipharma väidab, et tema tegevus seisneb apteekidele suunatud vastastikuse lahenduse väljatöötamises ja tehnilises hooldamises, mille eesmärk on võimaldada apteekidel avaldada ja kasutada oma käsimüügiravimite e-kaubanduse veebisaiti, vastavalt ravimite internetimüüki reguleerivatele õigusnormidele. Tervishoiutoodete internetimüük toimub ainult iga apteegi ja internetikasutajate vahel.
- 10 Doctipharma vaidleb vastu keelule, mis talle määrati Rahvatervise seadustiku (Code de la santé publique) artiklite L. 5125-25 ja L. 5125-26 alusel. Ta leiab, et Prantsuse kohtud peavad Rahvatervise seadustiku (Code de la santé publique) artikli L. 5125-25 teise lõigu ja artikli L. 5125-26 tõlgendamisel võtma arvesse inimtervishoius kasutatavate ravimite direktiivi artiklit 85c, et teha kindlaks, kas nendest artiklitest tulenevat vahendamise keeldu ravimimüügis peab kohaldama tema tegevuse suhtes, mis tema väitel piirdub vastastikuse lahenduse väljatöötamise ja tehnilise hooldamisega, mille eesmärk on võimaldada apteekidel avaldada ja kasutada oma veebisaiti.
- 11 Ta teeb ettepaneku esitada Euroopa Kohtule küsimus inimtervishoius kasutatavate ravimite direktiivi artiklit 85c tõlgendamise kohta, eelkõige selle kohta, kas tema tegevuse keelamine Rahvatervise seadustiku (Code de la santé publique) artiklite L. 5125-25 ja L. 5125-26 alusel on põhjendatud rahvatervise kaitsega inimtervishoius kasutatavate ravimite direktiivi artikli 85c tähenduses, ja vastupidi selle kohta, kas inimtervishoius kasutatavate ravimite direktiivi artikliga 85c on lubatud Doctipharma tegevus „infoühiskonna teenuse“ osutamisel.
- 12 Äriühing Doctipharma rõhutab, et need küsimused on uued. Ta väidab, et 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsuses Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981) esitatud lahendus põhineb sellele kohtuasjale ainuomastel asjaoludel ja eelkõige tõsiasi, et ilma Uberi arendatud rakenduseta ei oleks juhid veoteenuseid osutanud ning Uberil oli otsustav mõju sellele, millistel tingimustel need juhid teenust osutavad.

- 13 1. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus A (ravimireklaam ja -müük internetis), C-649/18, EU:C:2020:764, käsitleb võimalust tugineda Prantsusmaal ravimite müügi suhtes kehtivatele reklaamipiirangutele äriühingu vastu, kelle asukoht on teises liikmesriigis kui Prantsusmaa ja kes turustab ravimeid oma veebisaidi kaudu Prantsuse tarbijatele, käsitleb hoopis teist probleemideringi kui see, mis on kõnesoleva kohtuvaidluse esemeks. Äriühing Doctiphanna märgib siiski, et nimetatud kohtuotsus on käesolevas kohtuvaidluses asjakohane selles osas, milles otsustati, „et niisugune ravimite internetimüügi teenus, nagu on kõne all põhikohtuasjas, võib kujutada endast infoühiskonna teenust direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti a tähenduses ja kuuluda seega selle direktiivi kohaldamisalasse osas, mis puudutab sellele teenusele kohaldatavaid nõudeid, mis kuuluvad „kooskõlastatud valdkonda“ nimetatud direktiivi artikli 2 punkti h tähenduses“ (punkt 33).

B. Pictime

- 14 Äriühing Pictime, kes majutab veebisaiti www.doctipharma.fr, palub teha otsus tema kasuks ning nõuda kohtukulud välja UDGPO-lt.

C. UDGPO

- 15 UDGPO nõuded tunnistati vastuvõetamatuks.

4. Eelotsusetaotluse esitanud apellatsioonikohtu hinnang:

- 16 Kohtuvaidlus käsitleb inimintervishoius kasutatavate ravimite, mille suhtes ei kehti retseptikohustust („käsimüügiravimid“) elektroonilist kaugmüüki (ehk internetimüüki).
- 17 Inimintervishoius kasutatavate ravimite direktiivi artikli 85c kohaselt tagavad liikmesriigid, et ravimeid pakutakse üldsusele kaugmüügis direktiivis 98/34 määratletud infoühiskonna teenuste vahendusel. Selle artikli lõige 2 lubab liikmesriikidel kehtestada rahvatervise kaitsel põhinevaid tingimusi nende territooriumil toimuva ravimite jaemüügi jaoks, mis toimub infoühiskonna teenuste vahendusel.
- 18 Prantsuse Rahvatervise seadustik (Code de la santé publique) keelab sisuliselt isikutel, kellel ei ole proviisori kutsetunnistust, tegeleda apteekide ja üldsuse vahelise vahendustegevusega (artiklid L. 1525-25 ja L.1525-26).
- 19 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsuses Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981) esitatud lahendust, mille kohaselt „vahendusteenust tuleb seega pidada lahutamatuks osaks üldisest teenusest, mille põhikomponent on transporditeenus, ning järelikult ei ole see kvalifitseeritav mitte „infoühiskonna teenuseks“ direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 2 – millele viidatakse direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis a – tähenduses, vaid „transpordi valdkonna teenuseks“

direktiivi 2006/123 artikli 2 lõike 2 punkti d tähenduses“ (punkt 40), ei saa käesolevas asjas üle võtta. See lahendus tuletati nimelt pärast nimetatud kohtuasjale eriomaste asjaolude konkreetset analüüsi.

- 20 Euroopa Kohus märkis nimelt, „et Uberi vahendusteenus põhineb oma autot kasutavate mittekutseliste juhtide valikul, kelle käsutusse annab see äriühing rakenduse, ilma milleta esiteks ei osutaks need juhid transporditeenust ja teiseks ei kasutaks linnas ühest kohast teise sõita soovivad isikud nende juhtide teenuseid. Lisaks on Uberil otsustav mõju sellele, millistel tingimustel need juhid teenust osutavad. Viimati mainitud seigaga seoses ilmneb nimelt, et Uber kehtestab samanimelise rakenduse kaudu vähemalt maksimaalse sõiduhinna, et ta võtab kliendilt sõiduhinna tasu ja kannab seejärel osa sellest tasust üle mittekutselisele autojuhile ning et tal on teatav kontroll autode ja juhtide kvaliteedi ja juhtide käitumise üle, mis võib vajaduse korral tuua kaasa juhtide väljaarvamise“ (punkt 39). Selliste tunnustega ei ole tegemist käesolevas kohtuasjas, kuna apteekide proviisorid ongi juba kutselised ravimimüüjad ning ravimite elektrooniline kaugmüük on vaid selle jätk. Lisaks ei ilmne, et Doctipharma sekkuks elektrooniliselt müüdavate ravimite hinna kindlaksmääramisse. Doctipharma väitel ei kahjusta tema pakutud lahendus proviisorite ravimimüügi ainuõigust.
- 21 1. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus A (ravimireklaam ja -müük internetis), C-649/18, EU:C:2020:764, ei paku käesoleva kohtuvaidluse puhul huvi, kuna see käsitleb Prantsuse ravimireklaami piirangute kooskõla inimestevahelise kasutatavate ravimite direktiivi artikliga 85c.
- 22 Cour de cassation (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) tühistas Cour d'appel de Versailles (Versailles' apellatsioonikohus, Prantsusmaa) otsuse põhjendusel, et see kohus ei olnud teinud järeldusi tema enda tuvastatud asjaoludest, et Doctipharma tegevus tema veebisaidil seisnes eelkõige apteekide proviisorite ja klientide vahelise sideme loomises ravimimüügi eesmärgil. Cour de cassation (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) järeldas, et Doctipharmal on vahendajaroll ning ta osaleb nõnda ravimimüügi e-kaubanduses, kuigi ta ei ole proviisor, eirates rahvatervise seadustiku (Code de la santé publique) artiklites L.5125-25 ja L.5125-26 kehtestatud keeldu.
- 23 Küsimused, mille Doctipharma Euroopa Kohtule esitamiseks välja pakub, viitavad Cour de cassationi (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) tõlgendusest erinevale rahvatervise seadustiku (Code de la santé publique) artiklite L.5125-25 ja L.5125-26 tõlgendusele vahendustegevuse keelu ja üldisemalt kolmanda isiku sekkumise kohta käsimumüügiravimite müüki, mis tuleneb direktiivi 2011/62/EÜ artikli 85c tõlgendamisest, mille kohaselt peab käsimumüügiravimeid saama üldsusele müüa kaugmüügis.
- 24 Niisiis on kohtuvaidluse lahendamise jaoks vajalik esitada Euroopa Liidu Kohtule alljärgnevad eelotsuse küsimused.

5. Eelotsuse küsimused:

25 Apellatsioonikohus esitab järgmised eelotsuse küsimused:

- Kas Doctipharma käesolevas kohtuotsuses kirjeldatud tegevust tema veebisaidil *www.doctipharma.fr* ja selle veebisaidi kaudu tuleb pidada „infoühiskonna teenuseks“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ tähenduses?
- Kas Doctipharma käesolevas kohtuotsuses kirjeldatud tegevus tema veebisaidil *www.doctipharma.fr* ja selle veebisaidi kaudu kuulub sellisel juhul 6. novembri 2001. aasta Euroopa direktiivi (muudetud 8. juuni 2011. aasta direktiiviga) artikli 85c kohaldamisalasse?
- Kas 6. novembri 2001. aasta direktiivi (muudetud 8. juuni 2011. aasta direktiiviga) artiklit 85c tuleb tõlgendada nii, et keeld – mis tuleneb rahvatervise seadustiku (Code de la santé publique) artiklite L.5125-25 ja L.5125-26 tõlgendusest ja mille kohaselt on keelatud Doctipharma käesolevas kohtuotsuses kirjeldatud tegevus tema veebisaidil *www.doctipharma.fr* ja selle veebisaidi kaudu – kujutab endast rahvatervise kaitsel põhinevat piirangut?
- Kui vastus sellele on eitav, siis kas 6. novembri 2001. aasta direktiivi (muudetud 8. juuni 2011. aasta direktiiviga) artiklit 85c tuleb tõlgendada nii, et selle kohaselt on lubatud Doctipharma käesolevas kohtuotsuses kirjeldatud tegevus tema veebisaidil *www.doctipharma.fr* ja selle veebisaidi kaudu?
- Kas Doctipharma tegevuse keeld, mis tuleneb tõlgendusest, mille Cour de cassation (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) andis rahvatervise seadustiku (Code de la santé publique) artiklitele L.5125-25 ja L.5125-26, on sellisel juhul põhjendatud rahvatervise kaitsega 6. novembri 2001. aasta direktiivi (muudetud 8. juuni 2011. aasta direktiiviga) artiklit 85c tähenduses?
- Kui vastus sellele on eitav, siis kas 6. novembri 2001. aasta direktiivi (muudetud 8. juuni 2011. aasta direktiiviga) artiklit 85c tuleb tõlgendada nii, et sellega on lubatud Doctipharma tegevus „infoühiskonna teenuse“ osutamisel?